

ESKİŞEHİR MEVSİMLİK TARIM İŞÇİLERİ VE YEREL HALKIN ÇOCUKLARINDA YAŞAM KALİTESİ KARŞILAŞTIRILMASI

Zeynep Demirtaş, Hatice Aygar, Gülsüm Öztürk Emiral, Melike Alaiye, Ece Elif Öcal, Muhammet Fatih Önsüz, Selma Metintaş

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD.

Bildiri No: 51

Amaç:

Yaşam kalitesi, kişinin sosyokültürel ortamda kendi sağlığını algılaması ile ilgili önemli bir sağlık kavramıdır. Mevsimlik Tarım İşçi (MTİ)'leri, tarım işlerinde çalışmak için ürün desenine ve işçi talebine göre çoğunlukla aileleriyle birlikte yer değiştiren işgücü grubudur. MTİ'leri, toplumun genelinden farklı ve daha yoğun sosyal, ekonomik ve sağlık sorunlarıyla karşı karşıya bulunmaktadır. Bu durum, MTİ'leri çocuklarının da gelişim, eğitim ve sağlıkları ile ilgili olumsuzluklara yol açmaktadır. Çalışmada, Eskişehir MTİ'leri çocuklarında yaşam kalite düzeyleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve yarıkırsal bölgede yaşayan çocuklar ile karşılaştırılması amaçlandı.

Yöntem:

Çalışma, Temmuz-Ağustos 2016 tarihleri arasında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Araştırma Bölgesi sınırları içinde çadır bölgelerinde yaşayan MTİ'lerinin 8-18 yaş arası çocukları ile çadır bölgelerine en yakın yarı-kırsal alanında yaşayan çocuklar üzerinde yürütülen kesitsel bir araştırmadır. Çalışma grupları, çadır bölgelerinde yapılan tarama sonucunda ulaşılabilen tüm çocuklardan ve yarıkırsal bölgede ise birinci basamak sağlık kuruluşuna herhangi bir nedenle başvuran bireylerin çocuklarından oluştu. Çalışmanın anket formu iki bölümden oluşmaktaydı. Birinci bölüm, sosyodemografik özellikleri, barınma bilgilerini ve haftalık gıda tüketim sıklığını içermekteydi. İkinci bölüm ise 'Çocuklar İçin Yaşam Kalitesi Ölçeği' (ÇİYKÖ)'ni içermekteydi. ÇİYKÖ, Varni ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş, Memik ve ark. tarafından da Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. ÇİYKÖ, genel sağlıkla ilişkili yaşam kalitesini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, beşli Likert tipi 23 maddeden oluşmakta ve üç alanda puanlanmaktadır. Ölçek toplam puanı (ÖTP), fiziksel sağlık toplam puanı (FSTP), Psikososyal Sağlık Toplam Puanı (PSTP) hesaplanmaktadır. PSTP duygusal, sosyal ve okul işlevselliğini değerlendiren Duygusal İşlevsellik Puanı (DİP), Sosyal İşlevsellik Puanı (SİP), Okul İşlevsellik Puanı (OİP) madde puanlarından hesaplanır. Ölçekte puan artıca yaşam kalitesinin artmış olacağı kabul edilmektedir. Elde edilen veriler, bilgisayar ortamına aktarılarak IBM SPSS (versiyon 20.0) paket programında değerlendirildi. Ölçek puanlarının normal dağılıma uygunlukları Kolmogorov-Smirnov testi ile yapıldı. Verilerin tek değişkenli analizlerinde X², Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri uygulandı. Çok değişkenli analizde, çoklu lineer regresyon kullanıldı.

Bulgular:

Çalışma grubu 324 (%55.9) MTİ'leri ve 256 (%44.1) yarıkırsalda yaşayan çocuklardan oluşmaktaydı. MTİ'leri çocuklarının yaş ortalaması 11.6±2.6 yıl, yarıkırsalda yaşayan çocukların yaş ortalaması 12.2±2.5 yıl idi (p=0.150). MTİ'lerinde kız çocukların erkek çocuklara oranı daha fazla idi (p=0.03). MTİ'leri çocuklarının anne ve baba öğrenim düzeyi daha düşük (p<0.001), ailede çalışan kişi sayısı daha fazlaydı (p<0.001). Okula gitme oranı ise yarı kırsalda yaşayan çocuklarda daha yüksekti (p<0.001). Çalışma grubunun ölçekten aldıkları toplam puan ortancaları (min-max) MTİ'leri çocuklarında 78.3 (34.8-100.0) olup, yarı kırsalda yaşayan çocukların ölçekten aldıkları toplam puandan (85.9 (39.1-100.0)) daha düşüktü (p<0.001). Çalışma gruplarında MTİ çocuklarının ÇİYKÖ genelinden ve alt alanlarından (FSTP, PSTP, DİP, SİP) aldıkları puan ortancaları da yarı kırsal alanda yaşayan çocuklara göre daha düşük saptandı (p≤0.001). OİP açısından iki grup arasında fark bulunamadı (p=0.056). Yapılan çok değişkenli analizlere göre MTİ'leri çocuklarında ÖTP yaş ile artıyordu (p<0.01). MTİ'leri ve yerel halkın çocuklarında tahıllı ürünlere hergün ulaşılabilirlik imkanı olanlarda ÖTP artarken (p<0.05), hekim tanımlı bir hastalığa sahip olan çocuklarda ÖTP azalıyordu (p<0.001).

Sonuç:

MTİ'lerin çocuklarında sağlıkla ilişkili yaşam kalitesi düzeyi düşüktür. Riskli çocuk gruplarında sağlığı sosyal belirleyicileri ile ele almanın ve olumsuz koşulların düzeltilmesinin gerekli olduğu kanaatine varıldı.

Anahtar kelimeler:

Mevsimlik tarım işçisi, yaşam kalitesi, çocuk

Bildiri Sunucusu Yazarın Adı Soyadı:

Gülsüm Öztürk Emiral, dr.gulsum.ozturk@gmail.com